

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Ankara, 04/12/2015

BARO BAŞKANLIĞI

.....

DUYURU NO: 2015/93

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 5 Eylül 2015 Cumartesi günü düzenlenen Adli Yıl Açılış töreninden dört gün sonra (9 Eylül 2015 tarihinde) Türkiye Barolar Birliği ve avukatların terör saldırılarına kayıtsız kaldıkları ve yasa dışı örgütle bağlantılı olduğu algısı yaratmak amacıyla **“avukatlar göbek atıp eğlendi”** başlığıyla yayın yapan bir televizyon kanalına ekli kararla uyarı yaptırımının uygulanmasına karar vermiştir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Avukat Metin FEYZİOĞLU
Türkiye Barolar Birliği
Başkanı

Eki:1

Toplantı No : 2015/45

Toplantı Tarihi : 21.10.2015

Karar No : 59

Karar Konusu : 6112 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinin ihlali nedeniyle uyarı (360 TV - ATLAS YAYINCILIK VE TİCARET A.Ş.)

İnceleme ve Değerlendirme : İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı'nın 17.09.2015 tarihli ve 1439 sayılı yazısı ve eklerinin incelenmesi sonucunda;

Bahse konu yayına ilişkin Uzman Raporunda;

"İlgi : TBBB 11.09.2015 tarihli Av. Ekim ERGÜN'ün dilekçesi.

360 Tv logolu medya hizmet sağlayıcı kuruluşta hafta içi her gün saat 07:30'da başlayan ve yaklaşık olarak 01 saat 45 dakika süren "**Günaydın Türkiye**" adlı haber bülteni yayınlanmaktadır. Sunuculuğunu Zehra Küçük'ün yaptığı haber bülteninde Türkiye ve dünya gündeminde meydana gelen olaylar ayrıntılı bir şekilde izleyicilere aktarılmaktadır.(Tam klip)

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı vekili Av. Çiğdem ERMAN ilgi yazı ile Üst Kurula başvurarak 360 Tv adlı medya hizmet sağlayıcı kuruluşta 09.09.2015 tarihinde saat 07:30'da yayınlanan "Günaydın Türkiye" adlı programda "Avukatlar göbek atıp eğlendi" başlığıyla geçilen haberde yer alan ifade ve beyanların 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un b, c, ç ve e maddeleri ile Yayın Hizmeti Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 8'inci maddesine aykırı olduğunu ve taleplerinin gereğinin yapılmasını ifade etmiştir.

Söz konusu yayın incelenmiş olup, şikayet edilen hususlara ilişkin deşifre metnine ve yapılan tespitlere aşağıda yer verilmiştir.

Klip-1'den de görüleceği üzere "Avukatlar göbek atıp eğlendi" başlığı ile ekrana getirilen haber, program sunucusunun "Sayın seyirciler, şehit cenazelerini izledik; acı, gözyaşı, yürek yakan görüntüler, Türkiye Barolar Birliği'nin Adli Yıl için düzenlediği etkinlikten, o etkinlikte avukatlar göbek attı. Barolar Birliği Başkanı Metin Feyzioğlu'yla yan yana oturan CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu'da alkışlayıp tempo tuttu. En sonunda içlerinden biri bu çirkinliğe tahammül edemedi. Kayseri Baro Başkanı Fevzi Konaç, göbek atan avukatlara tepki gösterdi" şeklindeki girişine müteakip haber devam etmektedir.

Açılış programı görüntüleri ekrana getirilirken alt ses "Bir yanda yürekleri yakan şehit cenazeleri, acı ve gözyaşı bir yandan da bu feryat figana kör vicdanlar, sağır kulaklar. Tüm Türkiye tek yürek şehitlerine ağlarken Türkiye Barolar Birliği'nin Adli Yıl için düzenlediği etkinlikte, avukatlar işte böyle göbek attı. 1 Eylül Adli Yıl açılışına alternatif olarak, 5 Eylül'de Barolar Birliği sazlı sözlü bir etkinlik düzenledi. Görüntülerde daha acı olansa bir parti liderinin CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun bu rezilliğe alkış tutması. Etkinliğe katılıp Barolar Birliği Başkanı Metin Feyzioğlu'yla yan yana oturan Kemal Kılıçdaroğlu, göbek atanları alkışlayıp tempo tuttu. O sırada İstanbul Barosu Başkanı Ümit Kabasakal sahnede

göbek atıyordu ve yaşanan bu çirkin tabloya dayanamayan Kayseri Baro Başkanı Fevzi Konaç tepkisini gösterdi...."şeklindeki ifadelerle haberi sunmaya devam etmiştir.

İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin "ifade özgürlüğü" başlıklı 10'uncu maddesinde yer alan "Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar..." düzenlemesi ile ifade özgürlüğünün güvence altına alındığı görülmektedir.

(Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, http://www.anayasa.gov.tr/files/bireysel_basvuru/AIHS_tr.pdf, Erişim Tarihi, 14.09.2015). Anayasa'nın 25'inci maddesinde "Düşünce ve kanaat hürriyeti" başlığı altında yer alan "Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz." ve 26'ncı maddesinde "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" başlığı altında yer alan "Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar." hükümlerinden anlaşılabacağı üzere ifade hürriyeti Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile de güvence altına alınmaktadır. Anayasa'nın "Basın hürriyeti" başlıklı 28'inci maddesinde düzenlenen "Basın hürdür, sansür edilemez." ve 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan "Basın özgürdür. Bu özgürlük; bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama ve eser yaratma haklarını içerir." hükümleri ise basın hürriyetinin güvence altına alındığını göstermektedir. Bununla birlikte İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme, Anayasa ve Basın Kanun'unda ifade özgürlüğü ve ifade özgürlüğünün doğal bir sonucu olarak karşımıza çıkan basın özgürlüğünün kullanımına ve sınırlamasına yönelik belirli düzenlemelerin olduğu da unutulmamalıdır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu 2007/7-28 E. ve 2007/34 K. numaralı "İçtihat Metni"nde, demokratik toplumlarda basının önemini vurguladıktan sonra, "Geneli ilgilendiren ya da ilgilendirmesi gereken tüm olaylar hakkında, halkı objektif ve gerçekleri yansıtacak biçimde aydınlatmak, çeşitli sorunlar üzerinde kamuoyunu düşünmeye çağırarak tartışmalar açmak, onu toplumsal ve siyasal oluşumlar üzerinde doğru ve gerçeğe uygun bilgilerle donatmak, yöneticileri eleştirmek, uyarmak ve bu yöntemlerle denetlemek, ayrıca içinde yaşadığı toplumun ve tüm insanlığın sorunları konusunda bireyi bilinçlendirmek durumunda olan basına, bu ödevlerini yerine getirirken ihtiyaç duyacağı bir kısım haklar da tanınmıştır. Bunlar; bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama ve eser yaratma haklarıdır. Temelini Anayasa'nın 28'inci vd. maddelerinden alan ve 5187 sayılı Basın Yasasının 3'üncü maddesinde düzenlenen bu haklar, basın yoluyla işlenen suçlarda, hukuka uygunluk nedenlerini oluşturur. Bilgiyi yayma, eleştirme ve yorumlama haklarının kabulü için, açıklama, eleştiri veya değer yargısı biçimindeki bilginin gerçek ve güncel olması, açıklanmasında kamunun ilgi ve yararının bulunması, açıklanış şekli ile konusu arasında düşünsel bir bağ bulunması, açıklamada "küçültücü" sözlerin kullanılmaması gerekir... Yargılama konusu haber ve yorum metnindeki eleştiri ve değer yargılarının bir kısmı sert ve çarpıcı bir üslupla dile getirilmiştir. Yerleşmiş yargısal kararlarda da vurgulandığı üzere esasen, eleştirinin sert bir üslupla gerçekleştirilmesi, kaba olması ve nezaket sınırlarını aşması, eleştirenin amacına, psikolojisine, eğitim ve kültür düzeyine bağlı bir olgudur. Ancak kabul edilmelidir ki, basın özgürlüğü, belli ölçülerde abartmayı, hatta kışkırtmaya başvurmayı da içerir. Gazetecilerin yazılarında kullandıkları deyimler "polemik" niteliğinde olsa da, nesnel bir açıklamayla desteklendiğinde, bu ifadeler asılsız kişisel saldırı olarak görülemez." ifadelerine yer vermiştir.

Yargıtay 8'inci Ceza Dairesi 2009/7316 E., 2012/17738 K. nolu içtihat metninde “İfade özgürlüğü demokratik bir toplumun esaslı temellerinden birini oluşturup, toplumun ilerlemesi ve her bir bireyin gelişimi için temel koşullardan biridir. İfade özgürlüğü, sadece lehte olduğu kabul edilen veya zararsız görülen veya ilgilenmeye değmez bulunan "haber" ve "düşünceler" için değil, fakat aynı zamanda aleyhte olan, çarpıcı gelen ve rahatsız eden haber ve düşünceler için de uygulanır. Bunlar çoğulculuğun, hoşgörünün ve açık fikirliliğin gerekleri olup, bunlar olmaksızın "demokratik toplum" olamaz. Sözleşme'nin 10'uncu maddesinde belirtildiği üzere, bu özgürlüğün istisnaları vardır; ancak bu istisnalar dar yorumlanmalıdır (23.09.1994 tarihli Jersild - Danimarka kararı; 21.01.1999 tarihli Janowski-Polonya kararı; 25.11.1999 tarihli Nilsen ve Johnsen-Norveç kararı; 25.07.2001 tarihli Perna-İtalya kararı).” ifadelerine yer vermiştir. (Yargıtay Kararlarına, UYAP – Bilgi Bankası, <http://emsal.yargitay.gov.tr/VeriBankasiIstemciWeb/>, adresinden karar/esas numaraları ile sorgulama yapılmak suretiyle ulaşılabilir.)

Yayın yoluyla düşünceyi açıklama özgürlüğünün kapsadığı bir hak da olayların eleştirisidir. Bu hakkın hukuka aykırı nitelik taşımadan kullanılabilmesi için eleştiri ile bu konunun kamuoyuna açıklanış biçimi arasında düşünsel bir bağlılığın olması gerekir. Başka bir ifadeyle, yayında kullanılacak ifadeler ölçülü bir dille ekrana getirilmelidir. Görevlerinden biri de halkı bilgilendirmek olan medyanın, haberleri verirken eleştiri ve yoruma yer vermesi son derece doğaldır. Üstelik hakkında eleştiri yapılan kişiler siyasetçi, gazeteci, akademisyen, sanatçı ya da meslek örgütü başkanı gibi yaptıkları görevler nedeniyle büyük oranda kamuya mal olmuş kişiler ise bu eleştiri sınırının daha geniş tutulması da doğaldır.

Yukarıda belirtilen hükümlerden ve kararlardan anlaşılacağı üzere İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme, Anayasa ve Basın Kanunu'nda dolayısıyla hem ulusal hem uluslar arası hukuk metinlerinde ifade özgürlüğünün açıkça güvence altına alındığı bu bağlamda Yargıtay kararlarında da ifade özgürlüğünün temel alındığı görülmektedir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu 2007/7-28 E. ve 2007/34 K. numaralı içtihadında, basın özgürlüğünün; belli ölçülerde abartmayı, hatta kışkırtmaya başvurmayı da içerebileceğinin kabul edilmesi gerektiğini ve gazetecilerin yazılarında kullandıkları deyimlerin “polemik” niteliğinde olsa da, nesnel bir açıklamayla desteklendiğinde, bu ifadelerin asılsız kişisel saldırı olarak görülemeyeceğini ortaya koymaktadır. Yargıtay 8'inci Ceza Dairesi'nin 2009/7316 E., 2012/17738 K. nolu içtihat metninde ifade özgürlüğünün aleyhte olan, çarpıcı gelen ve rahatsız eden haber ve düşünceler için de uygulanacağı belirtilmiştir. Mezkur Yargıtay kararlarından görüldüğü üzere ulusal ve uluslar arası hukuk düzeninde, ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü kavramlarının demokrasinin bir sonucu olarak geniş anlamda yorumlandığı değerlendirilmektedir. Sonuç olarak medyada bireylere yönelik olarak küçültücü olmamak ve hakaret içermemek kaydıyla belirli ölçüde abartılı, kışkırtmaya başvuran, muhalif olan, çarpıcı gelen veya rahatsız eden haberler ve iddialar yer alabilmektedir. Bu nitelikte haber ve iddialar basın özgürlüğü çerçevesinde değerlendirilmelidir. Ancak demokratik toplumlarda medyanın sorumluluklarının da bulunduğu unutulmamalıdır. Medyanın; abartılı, kışkırtmaya başvuran, muhalif olan, çarpıcı gelen veya rahatsız eden haberler ve iddiaların muhataplarına cevap ve düzeltme hakkı tanınması ve/veya karşıt görüşlere yer vermesi demokratik toplumun gelişmesine ve kamuoyunda özgürce kanaat oluşmasına sağlayacağı gibi medyanın kamusal sorumluluğunun ve medya etiğinin bir gereğidir.

Söz konusu yayın incelendiğinde haber bülteninde "Avukatlar göbek atıp eğlendi" başlıklı haber içerisinde şehit haberlerinin üst üste geldiği bir dönemde Adli Yıl Açılış Töreni'ndeki eğlence görüntülerinin eleştirel bir dille ekrana getirildiği değerlendirilmektedir. Söz konusu

olayın haber değeri taşıması nedeniyle akrana getirilmesinin ve konunun bir haber bülteni içerisinde irdelenmesi ve yorumlanmasının doğal karşılanabilir bir durum olduğu düşünülmektedir. Haber içerisinde şikayet yazısında belirtildiği gibi avukatların, Türkiye Barolar Birliği Başkanının ve Baro Başkanlarına karşı siyasi ve felsefi düşünce olarak ayrımcılık içeren ve söz konusu bireyleri aşağılayan ya da toplumu kin ve düşmanlığa tahrik eden yayında bulunulmadığı fakat bazı eleştirilere yer verildiği bunların ise haber değeri taşıdığı ve basın özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Raporumuza temel teşkil eden ulusal ve uluslar arası hukuk uygulamalarında görülebileceği üzere abartılı, kışkırtmaya başvuran, muhalif olan, çarpıcı gelen veya rahatsız eden haberlerin dahi ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirileceği düşünüldüğünde söz konusu yayında kullanılan beyanların, ifade özgürlüğü çerçevesinde olduğu kanaati oluşmuştur.

Bu hususlar göz önüne alındığında; 360 Tv logolu medya hizmet sağlayıcı kuruluşun ilgili yayınında, 6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'a aykırı bir husus bulunmadığı değerlendirilmektedir.”

Şeklindeki değerlendirmelere yer verilmiş olduğu,

Yayın Kuruluşu'nun söz konusu yayını ile 6112 sayılı Kanun hükümlerinin ihlal edilmediği kanaatinin Daire Başkanlığınca belirtildiği,

Konu hakkında karar alınmasını teminen yazının Üst Kurula havale edildiği, anlaşılmaktadır.

Gerekçe : Konunun; İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı'nın yazısı, eki belgeler ve ilgili mevzuat kapsamında Üst Kurulumuzca değerlendirilmesi neticesinde;

Her ne kadar İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı raporunda 6112 sayılı Kanun hükümlerinin ihlal edilmediği belirtilmiş olsa da; "Avukatlar göbek atıp eğlendi" başlığı ile ekrana getirilen haber yayınında, sunucu tarafından kullanılan dil ve olayın aktarımı dikkate alındığında, 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunun 8'inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde ifade edilen, yayın hizmetleri "**Tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerini esas almak ve toplumda özgürce kanaat oluşumuna engel olmamak zorundadır;...**" hükmünün ihlal edildiği değerlendirilmiştir

Karar : Yapılan görüşmeler sonucunda, ayrıntıları ve gerekçeleri yukarıda izah olunduğu üzere;

360 TV logosuyla yayın yapan ATLAS YAYINCILIK VE TİCARET A.Ş. unvanlı kuruluş hakkında; 6112 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde yer alan; "Tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerini esas almak ve toplumda özgürce kanaat oluşumuna engel olmamak zorundadır;..." hükmünün ihlali nedeniyle, aynı Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre "UYARI" YAPTIRIMININ UYGULANMASINA, 6112 sayılı Kanunun 32 inci maddesinin dokuzuncu fıkrası uyarınca tebliğden itibaren en geç onbeş gün içerisinde Ankara İdare Mahkemelerinde dava açılabilceğinin, aynı yayın ilkesinin tekraren ihlali halinde, Kanunun 32 nci maddesinin İkinci fıkrasında yer alan; "Uyarının ilgili kuruluşa tebliğinden sonra ihlalin tekrarı halinde medya hizmet sağlayıcıya ihlalin ağırlığı ve yayının ortamı ve alanı göz önünde bulundurularak, ihlalin tespit edildiği aydan bir önceki aydaki brüt ticari iletişim gelirinin yüzde birinden üçüne kadar idari para cezası verilir.”

hükmü uyarınca idari para cezası yaptırımını uygulanacağını, yapılacak tebligatta bildirilmesine,

Üst Kurul Üyeleri Hamit ERSOY, Nurullah ÖZTÜRK, İlhan YERLİKAYA ve Taha YÜCEL'in karşı oyları, oy çokluğu ile karar verildi.